

AJANKOHTAISKATSAUS VANTAAN KAUPUNGIN VANHUSTEN TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN TILASTA

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala tuotti joulukuussa 2018 vanhusten tehostettua asumispalvelua kaikkiaan 1141 asiakkaalle. Näistä 822 asiakasta asui ostopalveluyksikössä ja 319 kaupungin oman palvelutuotannon yksiköissä.

Puitesopimuksessa mukana olevia paikkoja, joissa asuu vantaalaisia, on 31 ja näiden lisäksi maksusitoumuksella vantaalaisia asuu 12 eri yksikössä. Ostopalvelupaikkojen lukumäärä pitää sisällään kaiken ostopalvelutoiminnan, niin yksityiset yritykset kuin kolmannen sektorin toimijatkin.

Tehostetun palveluasumisen sopimussyksiköt	Vantaalaisten asukkaiden lukumäärä yksikössä 12/2018
Attendo Lustikulla	17
Attendo Variston	60
Attendo Jokikartano	35
Attendo Koivukylä	24
Attendo, Jaspis	17
Attendo Vantaan Helmi	42
Betesda, Hopea	67
Betesda, Kotivalli, päihde	10
Betesda, Kotivalli, haastavat	9
Esperi, Kerava	8
Esperi, Tilkantupa	16
Foibe 1	32
Foibe 2	30
Foibe 3	51
Folkhälsan, Tikkurila	32
Kauniala	24
Marjattasäätiö, Mäntykoti	12
Marjattasäätiö, Havukoti	12

Marjattasäätiö, Leenakoti	53
Mehiläinen Aino ja Antti	56
Mehiläinen Tanhu	61
Niittynummen hoitokoti	20
Uudenmaan seniorikodit, Kuninkaanhovi	37
Uudenmaan seniorikodit, Villa Linnea	5
Valkon kartano, Valko	3
Vihdin vanhainkotsäätiö/Palvelutalo Hopearinne	18
Yrjö & Hanna,Helsinki	2
Yrjö & Hanna, Tuusula	10
Sipoon palvelutalosaatiö, Elsie	5
Sipoon palvelutalosaatiö, Linda	1

Suurin osa maksusitoumuspaikoista ja osa puitesopimushoivakodeistakin sijaitsee Vantaan ulkopuolella. Näiden valvonta tapahtuu ensisijaisesti sijaintikunnassa. Mikäli ulkopaikkakunnalla olevassa yksikössä asuu useampia vantaalaisia, tekee vanhus- ja vammaispalvelujen erityisasumisen yksikkö valvontakäynnin myös kyseiseen yksikköön. Muuten sijaintikunta tekee valvonnan ja toimittaa Vantaalle valvonnasta raportin.

Voimassa olevan vanhusten tehostetun palveluasumisen puitesopimuksen edullisin ostopalvelujen palveluhinta kaupungille on 99,17 euroa vuorokaudessa. Kallein hinta, jolla Vantaan kaupunki ostaa vanhusten tehostettua asumispalvelua (osakohteessa "Ympäri vuorokautinen tehostettu asumispalvelu muistisairaille suomenkielisille vanhuksille") on 112,32 euroa vuorokaudessa. Vantaan oman toiminnan pitkäaikaishoivan keskihinta kaupungille on 132,15 euroa vuorokaudessa.

Tehostettua palveluasumista tuotetaan kuutena erilaisena ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen palvelumuotona:

- Ympäri vuorokautinen tehostettu asumispalvelu muistisairaille suomenkielisille vanhuksille
- Ympäri vuorokautinen tehostettu asumispalvelu ruotsinkielisille vanhuksille
- Ympäri vuorokautinen erittäin haastavasti käyttäytyvien asiakkaiden tehostettu asumispalvelu
- Ympäri vuorokautinen tehostettu asumispalvelu päihdetaustaisille vanhuksille
- Ympäri vuorokautinen tehostettu asumispalvelu viittomakielellä kommunikoiville vanhuksille
- Tehokuntoutus ympärivuorokautisessa tehostetussa asumispalvelussa

TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN SISÄLTÖ JA LAATU

Tehostetun palveluasumisen tavoitteena on tarjota asiakkaalle mahdollisuus aktiiviseen asumiseen ja kuntouttavaan hoivaan esteettömässä, turvallisessa ja kodinomaisessa asuinympäristössä. Asiakkailta on mahdollisuus osallistua yhteisön arkeen.

Asuminen on verrattavissa kotona asumiseen ja hoidossa tulee korostua asiakkaan itsenäisyys, yksilöllisyys, arvokkuus ja yksityisyys. Kodinomaisuus on päivittäistä yhdessäoloa, osallistumista ja aktiivista elämää sekä lämmintä ilmapiiriä, jossa asiakas on yhteisön jäsen ja kokee olonsa turvallisesti. Hoitoa toteutetaan asiakkaan, hänen omaistensa ja henkilökunnan välisenä yhteistyönä ja siinä korostuu ammattitaito sekä hoidon jatkuvuus. Palvelun sisältö on tarkemmin määritelty liitteenä olevassa palvelukuvauksessa.

Oma- /vastuuhoitajuus

Asiakkaalle nimetään oma-/vastuuhoitaja muuttopäivästä lähtien. Hän vastaa asukkaan kokonaisvaltaisesta, laadukkaasta ja ihmislähtöisestä hoivasta; tuntee asukkaan elämäntarinan, mieltymykset, terveydentilan ja toimintakyvyn. Oma-/vastuuhoitaja vastaa myös hoitotyön suunnitelman laatimisesta ja säännöllisestä arvioimisesta sekä omaisyhteistyöstä ja avustaa tarvittaessa asioinnissa ja etuuksien hakemisessa.

Hoitotyön suunnitelma

Suunnitelmaan kirjataan hoidon tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Hoitotyön suunnitelma sisältää suunnitelmat toimintakyvyn ylläpitoon, ulkoiluun, aktiiviseen arkeen, ravitsemukseen, perushoidon toteutumiseen sekä suun terveydenhoitoon. Asukkaalle ja hänen läheiselleen järjestetään hoitoneuvottelu kuukauden kuluessa hoidon alkamisesta sekä aina tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa. Neuvottelussa käydään läpi asukkaan hoito- ja palvelusuunnitelma sekä tehdään suunnitelmaan tarvittavat korjaukset ja lisäykset.

Hoitotyön arviointi

Asiakkaan vointia ja toimintakykyä arvioidaan jatkuvasti ja havainnot kirjataan päivittäin. Menetelmiä ovat mm. jatkuva havainnointi, asiakkaan ja läheisen haastattelut/keskustelut, RAI-arviointi (numeraalinen toimintakyvyn arviointi). Lääkäri arvioi terveydentilan säännöllisesti ja tarkistaa lääkityksen vähintään puolivuositain.

Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukeminen

Asukasta kannustetaan, tuetaan ja aktivoidaan itsenäiseen tekemiseen päivittäisissä toiminnoissa elämänhallinnan ja toimintakyvyn säilyttämiseksi. Hänelle turvataan riittävä ja oikea-aikainen apu mm. hygienian hoidossa ja WC-toiminnoissa sekä mahdollisuus viikoittaiseen saunomiseen. Asukkaat myös ulkoilevat säännöllisesti. Lääkehoito toteutetaan kirjallisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Asuinympäristö

Asukashuoneessa on peruskalustus ja sen lisäksi tilan voi kalustaa haluamillaan omilla tavaroilla. Hoivakodin tiloissa huomioidaan muistisairaana tai kaatumisvaarassa olevan asukkaan turvallisuus. Myös asuinympäristön tulee tukea itsenäistä toimimista. Esimerkiksi oman huoneen siivoukseen ja vaatehuoltoon osallistuminen voivat olla osa asiakkaan aktiivista arkea.

Henkilöstö

Hoivakodin henkilöstön määrä on mitoitettu asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan niin, että hoito voidaan turvata kaikkina vuorokauden aikoina. Henkilöstömitoituksen vähimmäismäärä on määritelty Aluehallintoviraston myöntämässä luvassa. Koulutetun henkilöstön vähimmäismäärä on 0,5–0,6 jokaista asiakasta kohden, esim. 25 asukkaan kodissa: aamuvuorossa 4, iltavuorossa 4, yövuorossa 1.

Hoitohenkilökunnan henkilökuntamitoituksen lisäksi toimintayksikössä tulee olla lisäksi AVIn tai Valviran edellyttämä mitoitus tai vähintään 0,1 mitoitus avustavaa henkilökuntaa (omana toimintana tai alihankintana) ateria-, siivous- ja vaatehuollon tehtäviä varten.

Hoivakodissa on erillinen sosiokulttuurisen ja/tai kuntouttavan työn toteuttamisesta vastaava ammattilainen, jonka viikoittainen työpanos on noin kaksi tuntia (riippuen hoivakodin asukasmäärästä). Sosiokulttuurisen ja kuntouttavan työn suorittajan tulee olla koulutettu sosiokulttuurisen ja/ tai kuntoutuksen ammattilainen, jonka toteutuneet työajat tulee olla todennettavissa toimintayksikössä. Koulutetulla ammattilaisella tarkoitetaan esimerkiksi sosionomia, artesaania, ohjaustoiminnan artemonia, toimintaterapeuttia, fysioterapeuttia tmv. ryhmien ja yksilöiden ohjaamiseen ja kuntouttamiseen liittyvää tutkinnon suorittanutta ammattilaista.

Ravitsemus

Suunnittelussa tulee ottaa huomioon ikääntyneiden ravitsemussuositukset: aterioiden monipuolisuus ja terveellisyys sekä varmistaa asiakkaan riittävä ravinnonsaanti. Asiakkaalle tulee tarjota viisi ateriaa vuorokaudessa tasaisesti rytmitettyinä. Yöpaasto ei saa ylittää 11 tuntia.

Tarvittaessa asukkaalle järjestetään lääkärin määräämät erityisruokavaliot sekä rakennemuunnetut ruokavaliot.

Lääkäriytyö

Hoivakoteihin lääkäriytyö ostetaan palveluntuottajilta hankintasopimuksella, joka korvaa TK-lääkärikäynnit. Lääkäri käy hoivakodissa joka toinen kuukausi ja lääkäri on viikottain etäyhteydessä ennalta sovittuna päivänä hoivakotiin. Tarvittaessa lääkäriin saa yhteyden joka päivä.

Lääkäri tekee tulo- ja määrääaikaistarkastukset asukkaille. Tällöin tehdään mm. lääketarkastukset ja hoitolinjaukset, joista keskustellaan asukkaan kanssa ja hyödynnetään heidän toiveitaan. Näistä tiedotetaan myös omaisille. Hoivakodissa on käytössä pikadiagnostiikkalaitteita ja sairaanhoitajat ottavat laboratorionäytteitä.

OHJAUS JA VALVONTA

Kunnalla on järjestämisvelvollisuus ikääntyneiden ja vammaisten palveluista (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014) sekä valvontavastuu järjestämästään toiminnasta.

Palvelujen toteuttamisessa ja valvonnassa lähtökohtana on toteuttaa kansalaisten perusoikeudet, vastata ihmisten yksilölliseen tarpeeseen ja luoda kaikille edellytykset ja mahdollisuudet toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä mahdollisesta toiminnallisesta tai muusta rajoitteesta riippumatta. Valvontaviranomainen voi tarkastaa palvelujen tuottajan tässä laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy (17§).

Vanhusten tehostetun asumispalvelun valvontavastuu Vantaalla on delegoitu erityisasumisen palvelupäällikölle. Erityisasumisen laatutiimi esimiehineen toteuttaa laadunvalvontaa palvelupäällikön alaisuudessa ja ohjauksessa.

Vanhusten tehostetun palveluasumisen laatu määritellään pääasiassa kilpailutuksen yhteydessä tehdyssä palvelukuvauksessa, joka asettaa laadun vähimmäiskriteeristön. Vantaan kaupunki on ainoa Uudenmaan kunta, jolla on samat laatuvaatteet sekä omaan toimintaan että ostopalveluihin.

Laadunvalvontaa toteutetaan omavalvontana, ennalta sovituin sekä ennalta ilmoittamattomin valvontakäynnein, tarkastuskäynnein, asiakas-, omais- ja työntekijähaastatteluin sekä asiakaspalautteen, muistutusten ja kanteluiden käsittelynä. Erityisasuminen järjestää myös säännöllisesti uusien omaisten iltoja sekä palveluntuottajaseminaareja. Ohjauksen ja valvonnan tulee kohdistua palveluun kauttaaltaan, ei vain yksittäiseen osa-alueeseen, kuten hoitajamitoitukseen.

Erityisasuminen tuottaa vuosittaisen valvonnan toimintakertomuksen edelliseltä vuodelta. Selvityksen liitteenä on valvontaraportti 2018, jossa eritellään tarkemmin erityisasumisen valvontaa vuonna 2018.